

**Uchwała Nr VI/46/15
Rady Gminy Jaświły**

z dnia 27 sierpnia 2015 r.

o przyjęciu Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Jaświły do roku 2020.

Na podstawie art.17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r. poz. 163) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminną Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Jaświły do roku 2020, stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Jaświły.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Robert Wojtkielewicz

Załącznik do Uchwały Nr VI/46/15

Rady Gminy Jaświły

z dnia 27 sierpnia 2015 r.

GMINNA STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY JAŚWIŁY DO ROKU 2020

SPIS TREŚCI:

I. Cel i proces tworzenia Strategii

1. Przesłanki i podstawy prawne opracowania GSRPS
2. Ramy czasowe strategii i podstawowe etapy budowania GSRPS
3. Wskazanie osób biorących udział w opracowaniu strategii

II. Charakterystyka Gminy

4. Podstawowe informacje o gminie
5. Strategiczne warunki rozwoju gminy
6. System pomocy społecznej w gminie
7. Źródła podstawowych problemów społecznych w gminie
8. Kapitał społeczny gminy
9. Zasoby umożliwiające rozwiązywanie problemów społecznych

III. Kierunki rozwoju Gminy

Misja

IV. Monitoring i ewaluacja

V. Realizacja Strategii

Rozdział 1.

Cel i proces tworzenia strategii

Oddział 1.

Przesłanki i podstawy prawne opracowania GSRPS

Proces decentralizacji wielu istotnych funkcji państwa, w dużym stopniu funkcji społecznych, w założeniu miał przyczynić się do podniesienia skuteczności działań w tych obszarach, które wiążą się z zaspokojeniem potrzeb społecznych na poziomie lokalnym, a więc tam gdzie efekty oparte są

na diagnozie i prognozie potrzeb, a także na możliwości szybkiego uruchamiania działań interwencyjnych.

Nadal dużą rolę w finansach samorządów terytorialnych odgrywają dotacje budżetowe. Jednak ich ograniczoność, powoduje to, że znaczenia zaczynają nabierać inne zaawansowane działania i profesjonalne metody, które chociaż trudniejsze i bardziej wymagające, pozwalają przy pomocy tych samych środków finansowych osiągnąć lepsze efekty.

W takim działaniu najważniejszą sprawą jest stworzenie możliwości współpracy pomiędzy różnymi instytucjami polityki społecznej: rządowymi, samorządowymi i pozarządowymi, a także instytucjami działającymi na danym terenie oraz liderami społecznymi bądź wolontariuszami, działającymi na rzecz danej zbiorowości.

Niezależnie od funkcjonalności i sprawności systemu polityki społecznej, ludzie muszą mieć możliwość szukania pomocy w trudnych sytuacjach, które ich spotykają.

Temu właśnie ma służyć niniejsza Strategia, zawierająca wielokierunkowy program interwencji oraz planowanych działań nakierowanych na skutki i źródła.

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych ma w założeniach pełnić rolę schematu integrującego działania poszczególnych uczestników życia społecznego w Gminie. Strategia wskazuje cele, ich hierarchię, możliwości realizacji kolejnych zadań oraz priorytety wynikające ze zdiagnozowanych potrzeb mieszkańców Gminy.

Konieczność opracowania Strategii wynika wprost z art. 17 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. Różnorodność problemów społecznych występujących w gminie powoduje konieczność wzięcia pod uwagę także innych aktów prawnych, które mają istotny wpływ na konstrukcję dokumentu i rozwiązywanie zadań społecznych w przyszłości. Są to m.in.:

- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2014r. poz. 1118, 1138 i 1146)
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2011r. Nr 43, poz. 225, z 2011r. Nr 205, poz. 1211),
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2013. Nr 674, 675, 829, 1291, 1623, 1645, 1650, z 2014r., poz. 598, 1146, 1877),
- uchwała Nr XLV/534/14 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 6 listopada 2014r. w sprawie przyjęcia: „Strategii Polityk Społecznej Województwa Podlaskiego do roku 2020” (Dz. Urz. Woj. Podl. z 2014r., poz. 3756).

Oddział 2.

Ramy czasowe strategii i podstawowe etapy budowania GSRPS

Realizacja zadań postawionych przed pomocą społeczną (zarówno na poziomie społeczności lokalnej, jak i na poziomie rodziny i jednostki), a także konieczność wypracowania niekonwencjonalnych form pomocy, wymaga profesjonalnego i systemowego diagnozowania problemów społecznych w skali gminy. Diagnoza problemów społecznych występujących na terenie gminy Jaświły została sporządzona w oparciu o dane będące w dyspozycji Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jaświłach uzyskane w toku bieżącej jego działalności.

Przygotowano materiały źródłowe, niezbędne dla diagnozy sytuacji społecznej w Jaświłach, co pozwoliło na wypracowanie kierunków strategicznych działań odniesionych do rzeczywistych

problemów społeczności lokalnej i wskazanie skutecznych kierunków działań dla ich rozwiązania, a także ustalenie układu współpracy instytucjonalnej dla poszczególnych problemów społecznych.

Oddział 3.

Wskazanie osób biorących udział w opracowaniu strategii

1. W procesie opracowania Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wykorzystano potrzeby zgłaszane w bieżącej pracy GOPS przez przedstawicieli między innymi środowisk i organizacji:

- 1) lokalnej przedsiębiorczości
- 2) instytucji rynku pracy
- 3) przedstawicieli grup bezrobotnych
- 4) przedstawicieli samorządu gminy Jaświły
- 5) przedstawicieli organizacji społecznych
- 6) parafii z terenu gminy Jaświły
- 7) instytucji opieki zdrowotnej

2. Do prac nad aktualizacją Strategii włączeni zostali:

- 1) Wójt Gminy
- 2) Kierownik GOPS
- 3) Przewodnicząca Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów alkoholowych
- 4) Dyrektor Zespołu Szkół w Jaświłach
- 5) Dyrektor Szkoły Podstawowej w Dolistowie
- 6) Pedagogzy szkolni
- 7) Proboszczowie Parafii w: Jaświłach, Dolistowie i Brzozowej
- 8) Dyrektor Gminnego Ośrodka Kultury
- 9) Dyrektor Gminnej Biblioteki Publicznej

Rozdział 2.

Charakterystyka gminy

Oddział 4.

Podstawowe informacje o gminie

Mieszkańcy gminy Jaświły stanowią wspólnotę samorządową. Siedzibą gminy jest miejscowość Jaświły.

Powierzchnia Gminy liczy 175 km² tj. 17 547 ha, z tego:

- 1) 88% stanowią użytki rolne z przeważającą klasą gruntów - IV
- 2) 7 % lasy
- 3) 5 % nieużytki i grunty zabudowane.

Gmina liczy 960 aktywnych gospodarstw rolnych, których średnia powierzchnia wynosi około 16 ha. Specjalizują się głównie w:

- produkcji mleka,
- produkcji żywca
- produkcji roślinnej.

Jednostki organizacyjne Gminy:

- 1) Zespół Szkół w Jaświłach;
- 2) Szkoła Podstawowa w Dolistowie Starym;
- 3) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej;
- 4) Gminny Zespół Oświaty;
- 5) Gminny Ośrodek Kultury;
- 6) Biblioteka Publiczna Gminy Jaświły.

Oddział 5. Strategiczne warunki rozwoju gminy

- Sytuacja gospodarcza i infrastruktura

Gmina sąsiaduje z gminami: Goniądz, Jasionówka, Korycin, Mońki, Suchowola i Sztabin.

Północna część gminy Jaświły położona jest w otulinie Biebrzańskiego Parku Narodowego.

Gmina Jaświły liczy 25 sołectw.

Sołectwa Gminy Jaświły :	Nazwa sołectwa	Nazwy wsi
1) Bagno	Bagno	
2) Bobrówka, 3) Piaski	Bobrówka	

4) Brzozowa	Brzozowa	
5) Brzozowa Kolonia	Brzozowa-Kolonia	
6) Dolistowo Nowe	Dolistowo Nowe	
7) Dolistowo Stare	Dolistowo Stare	
8) Dolistowo Kolonia	Dolistowo-Kolonia	
9) Dzięciołowo	Dzięciołowo	
10) Gurbicie	Gurbicze	
11) Jadeszki	Jadeszki, Stożnowo	
12) Jaświłki	Jaświłki	
13) Jaświły	Jaświły	
14) Mikicin	Mikicin	
15) Mikicin Kolonia	Mikicin-Kolonia	
16) Mociesze	Mociesze	
17) Moniuszki	Moniuszki	
18) Radzie	Radzie	
19) Romejki	Romejki	
20) Rutkowskie Duże	Rutkowskie Duże	
21) Rutkowskie Małe	Rutkowskie Małe	
22) Starowola	Starowola	
23) Szaciły	Szaciły	
24) Szpakowo	Szpakowo	
25) Zabiele	Zabiele	

Wszystkie wsie Gminy są zwodociągowane. Sieć wodociągowa wynosi 141km, do której podłączonych jest 1044 budynków.

Wodę mieszkańcom dostarczają 3 stacje uzdatniania wody w: Jaświłach, Dolistowie Starym i Mikicinie

Kanalizacja dociera do 492 gospodarstw ze wsi: Bobrówka, Dolistowo Nowe, Dolistowo Stare, Jaświły, Mociesze, Rutkowskie Duże i Zabiele.

Na terenie Gminy są dwie oczyszczalnie ścieków w Dolistowie Starym i Jaświłach.

- Struktura demograficzna

Gmina Jaświły liczy 5351 mieszkańców, w tym 2628 kobiet i 2723 mężczyzn.

Przedziały wiekowe i ilościowe:

- 1) 0 — 6 lat - 343 osób
- 2) 7 — 18 lat - 717 osób
- 3) 19 — 60 lat- 3114 osób
- 4) powyżej 60 lat – 1177 osób.

Na przestrzeni ostatnich lat obserwuje się ujemny przyrost naturalny, spadek zameldowań oraz wzrost wymeldowań i zgonów.

np. rok 2014:

- 1) liczba urodzeń 9
- 2) liczba zgonów 83
- 3) liczba zameldowań 88
- 4) liczba wymeldowań 159

Następstwem tego zjawiska staje się z kolei spadek poziomu ich aktywności społecznej i przedsiębiorczości, co przekłada się na rynek pracy i odczuwalny spadek dochodów mieszkańców.

Jak wynika z powyższych danych, odsetek ludzi w wieku poprodukcyjnym jest znaczny, w związku z czym wzrasta zapotrzebowanie na pomoc osobom starszym, zwłaszcza w formie usług opiekuńczych i umieszczania w domach pomocy społecznej.

Następstwem wyjazdu młodych ludzi jest także pozostawianie samotnych, starych rodziców bez opieki ze strony rodziny. Zadania te przejmuje pomoc społeczna.

- Charakterystyka życia kulturalnego

Potrzeby mieszkańców Gminy w dziedzinie kultury i rozrywki zapewniają:

- 1) Gminny Ośrodek Kultury w Jaświłach oraz podległe mu Filie w: Dolistowie Starym, Zabieliu, Bobrówce i Brzozowej.
- 2) Gminna Biblioteka Publiczna w Jaświłach z filiami w Mikicinie i Dolistowie Starym.

GOK zapewnia mieszkańcom Gminy różne formy rozrywki dla poszczególnych grup wiekowych.

Dzieci i młodzież - zespoły taneczne i śpiewacze, imprezy o zasięgu miejscowym, powiatowym i wojewódzkim np. konkurs szopek, strachów, recytacji wierszy itp.

Dorośli - cykliczne, coroczne imprezy plenerowe, integrujące mieszkańców np.

„W niedzielę po kościele”, „Jak to ze lnem było”, bale z okazji „Dnia Seniora”, wystawy wyrobów ludowych, galerie obrazów, spotkania poetyckie.

Ekspozycje stałe:

- 1) izba pradziadków
- 2) izba pamięci Melanii Burzyńskiej (poetka ludowa).

W miejscowości Jaświły mieści się lokal rozrywkowo — dyskotekowy „Fantazja”, gdzie w każdą sobotę odbywają się imprezy, występy zespołów i dyskoteki.

Oddział 6.

System Pomocy społecznej w gminie

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej realizując zadania wynikające z ustawy o pomocy społecznej oraz innych ustaw i programów rządowych obejmuje różnego rodzaju pomocą wszystkie osoby tego potrzebujące.

Pomocą społeczną objętych jest rokrocznie ok. 250 rodzin.

Z pomocy społecznej głównie korzystają :

- rodziny wielodzietne
- bezrobotni
- niepełnosprawni i chorzy
- alkoholicy i ich rodziny

Najczęściej udzielana pomoc w ramach zadań własnych i zleconych to:

- zasiłki stałe (wiek poprodukcyjny lub niepełnosprawność);
- specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- zasiłki okresowe (ubóstwo, choroba, bezrobocie);
- dożywianie dzieci i młodzieży;
- zasiłki celowe, pomoc rzeczowa, posiłek;
- usługi opiekuńcze zwykłe;
- opłacanie pobytów w DPS;

- praca socjalna;
- opieka nad rodziną prowadzona przez asystentów rodziny.

Współpraca z innymi podmiotami:

- 1) Powiatowy Urząd Pracy w Mońkach
- 2) Komenda Policji w Mońkach
- 3) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Uzależnień.
- 4) Gminna Rada Pomocy Społecznej
- 5) Gminny Ośrodek Kultury
- 6) Koło Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów
- 7) Koło Związku Sybiraków i Osób Represjonowanych
- 8) Zespół Szkół w Jaświłach , Szkoła Podstawowa w Dolistowie Starym
- 9) Warsztaty Terapii Zajęciowej w Mońkach
- 10) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Mońkach
- 11) DPS „Dom Kombatanta” w Mocieszach

Oddział 7.

Źródła podstawowych problemów społecznych w gminie

1. Analiza obszarów polityki społecznej

- Lokalny rynek pracy

Zatrudnienie, poza indywidualnym rolnictwem, mieszkańcy naszej Gminy mogą uzyskać w instytucjach samorządowych (Urząd Gminy, bank, poczta, szkoły, ośrodki zdrowia, dom pomocy społecznej) i firmach prywatnych (sklepy, transport, tartak, dom pomocy społecznej, zakłady usługowe) działających na terenie Gminy.

Walory przyrodnicze Gminy, w szczególności wsi położonych nad rzeką Brzozówką i Biebrzą, pozwalają mieszkańcom na prowadzenie usług agroturystycznych.

Mieszkańcy naszej Gminy, zwłaszcza młodzi, dojeżdżają do pracy do okolicznych miejscowości ,poza terenem Gminy zwłaszcza do Skindzierza, Moniek i Białegostoku. Spora liczba młodych ludzi wyjechała do pracy za granicę.

- Sytuacja edukacyjna

Na terenie Gminy funkcjonują następujące szkoły o kształceniu podstawowym i gimnazjalnym:

1) Szkoła Podstawowa w Dolistowie — 65 uczniów (w tym 33 dziewcząt i 32 chłopców);

2) Zespół Szkół w Jaświłach składający się z:

a) Szkoły Podstawowej w Jaświłach - 253 uczniów (w tym 111 dziewcząt i 142 chłopców)

b) Gimnazjum w Jaświłach - 142 uczniów (w tym 76 dziewcząt i 66 chłopców).

Wykształcenie ponadgimnazjalne młodzież zdobywa najczęściej w szkołach w Białymstoku, Mońkach i Suchowoli, co bardzo zwiększa koszty kształcenia, a co za tym idzie wydatki rodziców i pomocy społecznej.

Młodzież niepełnosprawna korzysta z zajęć w Warsztatach Terapii Zajęciowej w Bobrowce, które zapewniają transport tym osobom.

Na terenie Gminy działa Punkt Przedszkolny składający się z 3 Klubów Przedszkolaka: w Jaświłach (22 dzieci), Dolistowie Starym (15 dzieci) i Mikicinie (17 dzieci).

- Opieka zdrowotna

Opiekę zdrowotną mieszkańcom Gminy zapewniają w zakresie lecznictwa podstawowego:

1) Gminny Ośrodek Zdrowia w Jaświłach;

2) Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Ośrodek Zdrowia” Irena i Andrzej Berner s.c. w Dolistowie Starym 142A;

3) Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej w Mońkach (odległość 16 km) —

Przychodnie specjalistyczne i leczenie szpitalne

Pogotowie Ratunkowe - Mońki

Pogotowie Ambulatoryjne - Mońki.

- Problemy społeczne gminy:

1) ubóstwo— brak miejsc pracy, bezrobocie, gospodarstwa rolne — niskotowarowe.

2) opieka nad rodziną:

a) wielodzietną

b) niepełną

c) z problemem alkoholowym i wynikającą stąd przemocą fizyczną i psychiczną

d) z osobą niepełnosprawną, w tym psychicznie;

e) osób starszych, szczególnie samotnych i chorych

- Wspieranie rodziców w funkcjach:

- 1) bezradność w sprawach opiekuńczo — wychowawczych, prowadzeniu gospodarstwa domowego
- 2) tworzenie i realizowanie programów służących rozwojowi dzieci i młodzieży;
- 3) popularyzacja zasad zdrowego żywienia i trybu życia, zwłaszcza dzieci i młodzieży;
- 4) organizowanie czasu wolnego (weekendy, ferie, wakacje), aby zapobiec zagrażającym i coraz powszechniejszym uzależnieniom (alkohol, narkotyki) zwłaszcza wśród młodzieży;
- 5) pomoc w kształceniu i zdobywaniu zawodu przez młodzież;
- 6) integracja społeczna i aktywizacja społeczeństwa;
- 7) bezrobocie;
- 8) niepełnosprawność;
- 9) alkoholizm.

- Ubóstwo i bezrobocie

Zbyt duża liczba rodzin i osób żyje w ubóstwie. Jest to zjawisko społeczne polegające na braku dostatecznych środków materialnych dla zaspokojenia potrzeb życiowych osoby lub rodziny.

Dominującym, a zarazem najtrudniejszym do rozwiązania problemem rodzin zwracających się o pomoc do GOPS w Jaświłach jest bezrobocie. Pojawienie się bezrobocia w rodzinie oznacza często nie tylko utratę jedyne go źródła dochodu, lecz prowadzi również do utraty bezpieczeństwa socjalnego. Rodziny bezrobotnych muszą przewycięzać wiele trudności wywołanych brakiem dochodów i pogorszeniem się sytuacji materialnej. Długotrwały brak pracy niesie za sobą niebezpieczne skutki psychospołeczne. Prowadzi do wzmocnienia poczucia izolacji społecznej, wzrostu konfliktów w rodzinie, pogorszenia samopoczucia bezrobotnych oraz rozszerzania się zjawisk patologii społecznych (alkoholizm, przemoc, agresja). Ponadto wielu bezrobotnych świadczeniobiorców pomocy społecznej przyjmuje postawę typowo roszczeniową. Problem bezrobocia dotyczy najbardziej rodziny wielodzietne i niepełne oraz z problemem alkoholowym. Według danych uzyskanych z Powiatowego Urzędu Pracy w Mońkach wskaźnik bezrobocia w Gminie Jaświły na dzień 30 listopada 2014r. wynosi 11,8 %.

Wśród grupy bezrobotnych określonych według wieku, znaczną część stanowią ludzie młodzi, a szczególnie kobiety. Następną liczną grupą pozostającą bez pracy są bezrobotni w przedziale wiekowym 45-54 lata. Analizując poziom wykształcenia bezrobotnych zauważa się, że najliczniejszą grupą osób pozostających bez zatrudnienia są osoby z zawodowym i podstawowym wykształceniem. Następną grupę tworzą osoby legitymujące się wykształceniem policealnym i średnim zawodowym.

- NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ I DŁUGOTRWAŁA CHOROBA

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaświłach udziela różnego rodzaju świadczeń z tytułu niepełnosprawności i długotrwałej choroby.

Wzrastająca liczba osób starych i niepełnosprawnych nakłada na instytucję pomocy społecznej obowiązek podjęcia działań skierowanych na pomoc tym osobom i ich rodzinom we wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie.

Niepełnosprawność dotyczy sfery psychicznej, fizycznej i umysłowej człowieka. Osoby niepełnosprawne wymagają często dodatkowej opieki w sytuacji gdy rodzina sama nie jest w stanie jej zapewnić. Jest to jedna z wielu przyczyn korzystania z pomocy społecznej w GOPS w Jaświłach.

W związku z problemem starzenia się społeczeństwa gminy oraz brakiem placówek zapewniających opiekę, w przyszłości należałoby podjąć starania o zorganizowanie tym osobom opieki poprzez adaptację budynków istniejących na terenie gminy, bądź budowę nowego ośrodka.

- ALKOHOLIZM

Nadmierne spożywanie alkoholu wywołuje zjawiska patologiczne w życiu społeczeństwa. Problem alkoholizmu najczęściej występuje w rodzinach dotkniętych niepowodzeniami życiowymi i bezrobociem, w rodzinach o niskich dochodach, ubogich i wielodzietnych. Spożywanie alkoholu jest przyczyną przestępstw, konfliktów rodzinnych i przemocy.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaświłach w zakresie swoich działań obejmuje opieką 27 środowisk.

Bezdomność — to jedno z najgroźniejszych zjawisk patologii społecznej. Dla ludzi nią dotkniętych tragiczna jest wówczas, gdy się na nią godzą. W Gminie Jaświły bezdomność nie występuje. Na terenie Gminy Jaświły nie ma typowych placówek zapewniających noclegi dla bezdomnych. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaświły może korzystać ze Schroniska dla bezdomnych — Białystok, ul. Świętojańska 2a.

- BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIU GOSPODARSTWA DOMOWEGO

Zmiany ekonomiczne dokonujące się aktualnie w Polsce sprawiają, że wiele rodzin, szczególnie wielodzietnych ma trudności z dostosowaniem się do nowej rzeczywistości społecznej. Niejednokrotnie z powodu bezrobocia, rodziny te zaczynają funkcjonować nieprawidłowo. Pojawiające się kryzysy wystawiają na próbę systemy wartości, które tworzą rodzinę, a które są niezbędnymi czynnikami wpływającymi na polepszenie więzi międzyludzkich. Wiele rodzin na terenie gminy Jaświły borykając się z codziennymi problemami bywa narażonych na różne dysfunkcje rodziny, nie radzą sobie z wypełnianiem ról rodziców, szczególnie w przypadkach gdy występują problemy niepełnosprawności, choroby psychicznej, uzależnień czy stosowania przemocy. Do tego zła sytuacja mieszkaniowa, bezrobocie i ubóstwo sprawiają, że rodzina staje się niewydolna w sprawach opiekuńczo — wychowawczych. Konflikty wewnątrzrodzinne i przemoc stają się częstą przyczyną umieszczenia dzieci i młodzieży w placówkach opiekuńczo — wychowawczych i resocjalizacyjnych, a dla dorosłych ofiar przemocy, są powodem szukania pomocy, schronienia i porad. Działając w tym obszarze problemów GOPS w Jaświłach dąży do wspierania rodzin w wypełnianiu ich ról oraz stara się niwelować negatywne skutki wywołane kryzysami.

Oddział 8.

Kapitał społeczny gminy

- Atuty i potencjał rozwojowy gminy

Gmina Jaświły ma duże walory turystyczne, dużo zieleni, czyste powietrze, piękne tereny krajobrazowe i atrakcyjne otoczenie przyrodnicze (lasy). Jaświły leżą z dala od uciążliwego przemysłu.

- Słabe strony gminy

Najczęściej wymienianą słabością gminy Jaświły, będącą poważną niedogodnością dla jej mieszkańców, jest brak transportu kolejowego oraz środków komunikacji lokalnej. Brakuje ścieżek rowerowych i brak miejsc parkingowych. Uciążliwy dla mieszkańców gminy jest również brak dobrych rozwiązań architektonicznych dla osób niepełnosprawnych. Niewątpliwie słabością gminy Jaświły jest postępujący proces starzenia się społeczeństwa.

- Najważniejsze problemy społeczne w gminie

Za najważniejsze problemy w gminie uznano proces starzenia społeczeństwa, bezrobocie, alkoholizm oraz postępującą biedę. Te problemy, silnie ze sobą skorelowane, z coraz większą intensywnością dotyczą mieszkańców gminy i w niedalekiej przyszłości mogą być jeszcze bardziej odczuwalne. Ponadto należy wskazać na tendencje wzrostowe zarówno problemów związanych z pogłębiającym się i długotrwałym bezrobociem, jak i nadużywaniem alkoholu oraz, co za tym idzie, postępującą biedą.

Poważnym i narastającym problemem, jest również ubożenie mieszkańców gminy. Jest ono spowodowane wzrostem bezrobocia i przyczynia się do pogłębiania patologii społecznych, wzrostu niewydolności opiekuńczo-wychowawczej rodzin wiejskich. Przyczyn takiego stanu rzeczy doszukuje się również w niedostatecznej organizacji czasu wolnego dzieci i młodzieży.

- Szczególnie narażone grupy społeczne

Za osoby, których w największym stopniu dotyczą lokalne problemy społeczne, uznano dzieci i młodzież, przede wszystkim te pochodzące z rodzin biednych, wielodzietnych. Spowodowane jest to głównie ubóstwem, brakiem miejsc pracy oraz miejsc organizujących opiekę i wsparcie.

Szczególnie narażonymi są także osoby bezrobotne, w tym młodzież i absolwenci szkół szukający pracy oraz osoby z najniższym wykształceniem. Kolejną grupą mieszkańców, która odczuwa skutki problemów społecznych, są ludzie starsi i samotni.

W kwestii związanej z wyborem odbiorców, do których powinna trafiać pomoc, uznano iż w pierwszej kolejności wspierać należy dzieci i młodzież, rodziny dysfunkcyjne, ubogie, osoby bezrobotne, osoby z problemem alkoholowym i rodziny wielodzietne.

Pomoc społeczna powinna otaczać opieką również osoby samotne i stare.

- Kwestie najistotniejsze w tworzeniu strategii

Problemy, na których powinna skupić się lokalna strategia gminy, są to następujące problemy społeczne:

Lp.	Kwestie społeczne
1	Pomoc dzieciom z najuboższych rodzin.

2	Pomoc ludziom starym. Pomoc bezrobotnym w przekwalifikowaniu się i znalezieniu pracy.
3	Pomoc osobom niepełnosprawnym.
4	Pomoc osobom nieradzącym sobie z opieką i wychowaniem dzieci, zwłaszcza w rodzinach niepełnych i wielodzietnych.
5	Pomoc dla samotnych kobiet w ciąży i matek, które są w trudnej sytuacji życiowej.

- Sposoby przyczyniania się do rozwiązywania lokalnych problemów społecznych

Najważniejsze inicjatywy, jakie mogą się przyczynić do rozwiązania lokalnych problemów społecznych, to: przeznaczenie środków na przeciwdziałanie bezrobociu i tworzenie nowych miejsc pracy, aktywizacja społeczeństwa, pomoc najuboższym, podejmowanie działań zmierzających do inicjowania i wspierania przedsięwzięć mających na celu podnoszenie świadomości społecznej oraz organizowanie działalności opiekuńczo-wychowawczej socjoterapeutycznej dla dzieci i młodzieży z rodzin ubogich i zagrożonych problemem alkoholowym oraz działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie i agresji rówieśniczej.

- ANALIZA SWOT

Bardzo użyteczną metodą przy określaniu priorytetów rozwojowych jest coraz powszechniej stosowana w pracach nad strategią analiza SWOT, oceniająca zarówno wewnętrzne, jak i zewnętrzne czynniki wpływające na działania związane z programowaniem strategicznym strategii. Wnikliwe opracowanie SWOT jest istotnym etapem procesu planowania strategicznego. Przy właściwym opracowaniu stanowi punkt wyjściowy dla określania celów strategicznych oraz projektów socjalnych. Dodać należy, że w analizie SWOT odniesiono się wyłącznie do kwestii społecznych.

Analiza SWOT została przygotowana w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Jaświłach. Przedstawione poniżej czynniki obejmują:

- **siły** — wewnętrzne uwarunkowania o pozytywnym wpływie na sytuację społeczną,
- **słabości** — wewnętrzne uwarunkowania o negatywnym wpływie na sytuację społeczną,
- **szanse** — zewnętrzne uwarunkowania o pozytywnym wpływie na realizację celów,
- **zagrożenia** — zewnętrzne uwarunkowania o negatywnym wpływie na realizację celów.

Wynik tych prac obrazują prezentowane zestawienia.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> · wzrost znaczenia wykształcenia jako wartości, · dobra sytuacja mieszkaniowa ludności gminy oraz rozwinięta infrastruktura komunalna, · istnienie terenów wypoczynkowych i rekreacyjnych, · zaangażowanie środowiska osób 	<ul style="list-style-type: none"> · występowanie wysokiego bezrobocia długotrwałego oraz zjawiska dziedziczenia bezrobocia, · niedostateczna baza zabezpieczająca potrzeby społeczne (brak mieszkań socjalnych i komunalnych, brak placówek pomocy dla

niepełnosprawnych w działania samopomocowe,

- dobre dostępy do opieki medycznej,
- dobrze rozpoznane potrzeby osób niepełnosprawnych,
- dobrze rozwinięta infrastruktura komunalna, gospodarka odpadami, sieć · telekomunikacyjna,
- dobry dostęp do oferty pomocy społecznej oraz bazy rehabilitacyjnej dla osób niepełnosprawnych,
- brak barier architektonicznych utrudniających życie społeczne osobom niepełnosprawnym,
- pełne rozpoznanie liczby osób niepełnosprawnych,
- dobry obieg informacji o formach pomocy społecznej oraz pomiędzy organizacjami,
- dostateczna dostępność · do jednostek organizacyjnych pomocy społecznej dla osób starszych,
- wysoki poziom koordynacji działań oraz współpracy podmiotów zajmujących się problematyką dzieci i młodzieży,
- prowadzenie działań socjalnych i zapobiegających dysfunkcjom rodziny,
- bogata oferta form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży,
- dobra współpraca pomiędzy sferą samorządową i pozarządową,
- duża ilość · organizacji pozarządowych,
- dobry dostęp do pomocy społecznej dla osób starszych,
- duże zainteresowanie samorządu problematyką dzieci i młodzieży,
- propagowanie idei wolontariatu na rzecz dzieci i młodzieży oraz osób starszych,
- dobry dostęp do bazy leczenia odwykowego,
- warunki do samorealizacji dla osób starszych w organizacjach samopomocowych,
- bardzo dobra współpraca z PCPR-em i Kościołem,
- wyspecjalizowana kadra pracowników społecznych przygotowana do pracy z osobami uzależnionymi, bezrobotnymi, starymi,
- włączanie społeczeństwa lokalnego w działania pomocowe,
- dobra dostępność do domów pomocy społecznej,
- dostateczna baza lokalowa do prowadzenia pomocy osobom uzależnionym,
- współpraca z instytucjami pozarządowymi zajmującymi się osobami uzależnionymi

samotnych matek z dziećmi, brak miejsc dla ofiar przemocy),

- brak dostępu do szkół ponadpodstawowych dla dzieci niepełnosprawnych,
- brak rozpowszechniania w środowisku lokalnym pozytywnych postaw charytatywnych,
- wzrost świadczeniobiorców pomocy społecznej,
- zwiększanie się liczby osób w wieku poprodukcyjnym,
- brak specjalistów zajmujących się rodzinami problemowymi,
- niepodejmowanie działań w kierunku rozwoju opieki zastępczej,
- brak możliwości kontynuacji aktywności zawodowej wśród osób starszych,
- mała ilość środków finansowych przeznaczonych na kwestie dzieci i młodzieży,
- niskie dofinansowanie pomocy społecznej ze strony Skarbu Państwa,
- niski poziom życia,
- zanik rodziny wielopokoleniowej,
- mała liczba osób zatrudnionych w pomocy zajmujących się problematyką osób starszych, niedostateczna liczba ośrodków wsparcia dla rodzin w kryzysie.

<ul style="list-style-type: none"> · prawidłowo wykorzystywane środki finansowe pochodzące z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, · prowadzenie działań pomocowych przez społeczność lokalną. 	
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> · wzrost poziomu wykształcenia mieszkańców oraz zwiększenie dostępności do szkół różnego stopnia, · brak wzrostu poziomu bezrobocia, · standaryzacja w usługach socjalnych, · racjonalne wykorzystywanie zasobów naturalnych, · wykorzystywanie w pełni nowych źródeł energii, recyklingu, gospodarki odpadami, · rozwój agroturystyki, · brak uciążliwego przemysłu i transportu dla środowiska naturalnego, · korzystne położenie w regionie · wzrost mobilności zawodowej i geograficznej, · istnienie partnerstwa pomiędzy władzami gminy, a organizacjami pozarządowymi w zakresie rozwiązywania problemów bezrobocia, niepełnosprawności, · upowszechnianie problematyki niepełnosprawności, · brak występowania zjawiska „uzależnienia” od pomocy społecznej, · wzrost społecznej akceptacji i podmiotowe traktowanie osób niepełnosprawnych, starszych i samotnych, · zapewniona pomoc osobom w podeszłym wieku, · prawidłowy przepływ informacji pomiędzy sektorem publicznym, a pozarządowym w dziedzinie pomocy społecznej, · dostosowanie infrastruktury do osób starszych, likwidowanie barier architektonicznych, · uwrażliwianie młodzieży na potrzeby ludzi starszych, · prowadzenie promocji zdrowia dla osób starszych, · wysoki poziom współpracy pomiędzy szkołą a rodziną, · racjonalne rozdzielanie środków publicznych, · wzrost znaczenia organizacji pozarządowych działających na rzecz dzieci i młodzieży, · możliwość korzystania ze środków finansowych Unii Europejskiej, · dostosowanie standardów do wymogów UE, · ciągle doskonalenie i podnoszenie kwalifikacji 	<ul style="list-style-type: none"> · wzrost patologii spowodowanych zwiększającym się bezrobociem, ubóstwem, brakiem środków do życia, · postępująca degradacja wartości rodziny, postępująca apatia i zniechęcenie oraz upadek „kultury pracy”, · brak kształcenia ustawicznego na obszarach wiejskich, · zła sytuacja ekonomiczno-gospodarcza kraju źle wpływa na pomoc niepełnosprawnym, · wzrost zapotrzebowania na placówki opieki stacjonarnej, usługi opiekuńcze, · rozwój zjawiska wykluczenia społecznego niektórych grup społecznych · przeciążenie pracowników socjalnych ilością zadań, · brak lokalnych i regionalnych działań skierowanych do długotrwale bezrobotnych, · istnienie zjawiska nielegalnego zatrudnienia, · zmniejszająca się liczba miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych, · złe zabezpieczenie przez państwo poziomu życia osób w podeszłym wieku, · istnienie negatywnego stereotypu człowieka starego, · brak stabilności prawa w dziedzinie pomocy społecznej, · rozpad więzi społecznych i zanik kontroli społecznej, · wzrost patologii wśród osób starszych, · alienacja i marginalizacja zagrożonych grup społecznych, istnienie zjawiska wyuczonej bezradności, zmęczenia, bezsilności, · wzrost liczby osób samotnych na terenie gminy, · pogłębiające się zjawisko biedy, bezsilności, bezradności, wśród społeczeństwa, · brak ofert szkoleniowych dotyczących pracy z dziećmi, młodzieżą i rodziną dla kadry pomocy społecznej, · przeciążenie pracowników socjalnych ilością zadań, · brak akceptacji społecznej osób bezdomnych,

<p>zawodowych przez kadre pomocy społecznej,</p> <ul style="list-style-type: none"> ·współpraca fachowców różnych dziedzin na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom, ·istnienie systemu wsparcia dla osób z problemem uzależnienia, ·dobra współpraca z innymi jednostkami pomocy społecznej prowadzonymi przez inne podmioty, ·wzrost znaczenia organizacji pozarządowych na rzecz pomocy dzieciom i młodzieży, ·istnienie programów pomocowych skierowanych do osób bezdomnych. 	<ul style="list-style-type: none"> ·brak istnienia programów pomocowych skierowanych do osób bezdomnych.
---	---

Oddział 9.

ZASOBY UMOŻLIWIAJĄCE ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH.

Zasobami umożliwiającymi rozwiązywanie problemów społecznych określamy instytucje znajdujące się na terenie gminy, które działają w obszarze polityki społecznej i rozwiązują dane problemy. Są to zarówno jednostki samorządowe, jak i niepubliczne, na przykład organizacje pozarządowe.

INSTYTUCJE INNE

Przy realizacji zadań z zakresu polityki społecznej niewątpliwie wskazana będzie współpraca z takimi instytucjami, jak:

- Poradnia Leczenia Uzależnień,
- Caritas
- Ośrodek Szkolenia i Wychowania przy OHP,
- Kluby sportowe,
- Szkoly.

Rozdział 3.

Kierunki rozwoju gminy

Oddział 10.

MISJA

ZAPEWNIENIE MIESZKAŃCOM GMINY JAŚWIŁY MOŻLIWOŚCI ROZWOJU OSOBISTEGO I ZAWODOWEGO ORAZ PRZECIWDZIAŁANIE MARGINALIZACJI I WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU.

Rozdział 4. Monitoring i ewaluacja

CELE STRATEGICZNE

1. Problem: Rodziny wielodzietne i niewydolne wychowawczo nie w pełni zaspokajają potrzeby rozwojowe dziecka.

Cel strategiczny 1

Pomoc na rzecz rodzin wielodzietnych i z problemami opiekuńczo-wychowawczymi.

Cele szczegółowe:

- 1) pomoc osobom i rodzinom, u których stwierdzono ubóstwo.
- 2) pomoc rodzinom wielodzietnym.
- 3) pomoc niepełnosprawnym i długotrwale chorym dzieciom i ich rodzinom.
- 4) pomoc rodzinie w kształceniu i wszechstronnym rozwoju dzieci i młodzieży.
- 5) pomoc dzieciom z rodzin patologicznych oraz całym rodzinom.

Kierunki działania:

- 1) systematyczna praca socjalna z rodzinami z problemem opiekuńczo-wychowawczym polegająca na:
 - a) diagnozie deficytów w zakresie pełnienia ról rodzicielskich, wydolności opiekuńczo-wychowawczej, zaniedbań względem dzieci;
 - b) ocenie sytuacji dziecka w rodzinie, środowisku szkolnym, rówieśniczym;
- 2) pomoc materialna dla rodzin pozostających w trudnej sytuacji ekonomicznej realizowana przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej:
 - a) z systemu pomocy społecznej;
 - b) z systemu świadczeń rodzinnych;
- 3) pomoc rodzinom wielodzietnym poprzez system „Karty dużej rodziny”;
- 4) rozwój sieci świetlic wiejskich, w tym środowiskowych, opiekuńczo-wychowawczych, działających w poszczególnych miejscowościach, oferujących pomoc dzieciom z rodzin z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi poprzez: dożywianie, właściwą opiekę pedagogiczną, pomoc w rozwiązywaniu trudności szkolnych, możliwość konstruktywnego spędzania czasu wolnego, nabywanie przez dzieci różnych umiejętności społecznych koniecznych do samodzielnego funkcjonowania w dorosłym życiu;
- 5) systematyczna współpraca z istniejącymi w powiecie jednostkami zapewniającymi opiekę dla dzieci;

- 6) systematyczna współpraca z wymiarem sprawiedliwości właściwym ze względu na położenie gminy, w szczególności:
 - a) sądem rodzinnym;
 - b) kuratorami sądowymi dla dzieci i młodzieży;
- 7) współpraca z organizacjami pozarządowymi promującymi rodzinne formy opieki zastępczej;
- 8) systematyczne współdziałanie Ośrodka Pomocy Społecznej z placówkami oświatowymi w celu bieżącej analizy sytuacji dzieci i młodzieży uczęszczającej do szkół, a w szczególności przeciwdziałanie pojawiającym się patologiom;
- 9) systematyczny rozwój grup samopomocowych w szczególności dla samotnych matek;
- 10) dożywianie dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych ubóstwem, wykluczeniem społecznym i marginalizacją;
- 11) organizowanie grup wsparcia dla rodziców, którzy nie radzą sobie z problemami wynikającymi z uzależnienia ich dzieci;
- 12) organizowanie warsztatów terapeutycznych promujących zdrowy styl życia;
- 13) podjęcie działań w kierunku kontynuowania edukacji prozdrowotnej;
- 14) organizowanie dla rodziców i ich dzieci różnych form edukacji z wykorzystaniem istniejącego systemu szkolnego, oraz tworzenie systemu poradnictwa;
- 15) organizowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży przez szkołę, organizowanie zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych poprzez zajęcia muzyczne, plastyczne, turnieje sportowe, festyny rodzinne, wycieczki;
- 16) podjęcie działań w kierunku zwiększenia ilości godzin zajęć socjoterapeutycznych, psychoterapeutycznych, zajęć terapii pedagogicznej;
- 17) podjęcie działań w kierunku utworzenia Świetlicy Środowiskowej i Socjoterapeutycznej;
- 18) pomoc szkołom w zagwarantowaniu dzieciom i młodzieży gorącego posiłku.

W ramach realizacji poszczególnych celów, w zależności od możliwości finansowych na dany rok, możliwa jest budowa projektów i programów socjalnych.

Problem: Istnienie wysokiego poziomu bezrobocia na terenie gminy Jaświły skutecznie uniemożliwia realizację celów osobistych i zawodowych znacznej grupie mieszkańców, pogłębiając obszary ubóstwa.

- Cel strategiczny 2

System wsparcia na rzecz osób bezrobotnych:

1. Rozwijanie aktywnych form pomocy osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym, długotrwale bezrobotnym, w tym kobietom.

2. Monitoring socjalny — wypracowanie form postępowania wobec osób w sytuacji kryzysowej długotrwałego pozostawania bez pracy.

3. Większe zaangażowanie się organizacji pozarządowych w udzielaniu pomocy osobom bezrobotnym i znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej.

Kierunki działania:

- 1) stała współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie monitorowania i rozwiązywania zjawiska bezrobocia na terenie gminy poprzez organizację prac interwencyjnych i robót publicznych,
- 2) objęcie pracą socjalną osób długotrwale bezrobotnych, tak by zachęcać je do systematycznego poszukiwania zatrudnienia. W szczególności należy dążyć do udzielenia osobom bezrobotnym wszechstronnej pomocy w zakresie: poradnictwa, zapoznania z aktywnymi technikami poszukiwania pracy.
- 3) podjęcie działań w kierunku szkoleń zawodowych mających na celu dostosowanie kwalifikacji do potrzeb rynku pracy poprzez ich nabycie, podniesienie kwalifikacji lub ich zmianę.
- 4) objęcie pomocą materialną rodzin dotkniętych problemem bezrobocia.
- 5) podjęcie działań w kierunku subsydiowania zatrudnienia.
- 6) tworzenie na terenie gminy sprzyjającego klimatu dla potencjalnych inwestorów, mogących tworzyć nowe miejsca pracy.
- 7) tworzenie na terenie gminy nowatorskich działań zmierzających do aktywizacji osób bezrobotnych.
- 8) współdziałanie w programach realizowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego przez instytucje rynku pracy.
- 9) bieżący monitoring ofert programowych i ewentualne opracowanie projektów mających na celu rozwiązywanie problemu bezrobocia w szczególności wśród kobiet i osób długotrwale bezrobotnych.
- 10) tworzenie programów lokalnych adresowanych do osób którym z różnych przyczyn nie przyznano świadczeń emerytalnych.

W ramach realizacji poszczególnych celów, w zależności od możliwości finansowych na dany rok, możliwa jest budowa projektów i programów socjalnych.

Problem: Zapewnienie właściwej opieki osobom samotnym, w podeszłym wieku i niepełnosprawnym.

Cel strategiczny 3

Rozwijanie zintegrowanego systemu wsparcia na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych.

Cele szczegółowe:

- 1) zapewnienie odpowiednich form opieki osobom wymagającym takiej opieki;
- 2) usprawnianie osób starszych i niepełnosprawnych;
- 3) aktywizacja rodzin na rzecz zapewnienia opieki osobom najbliższym;
- 4) podejmowanie działań zmierzających do ograniczenia skutków niepełnosprawności;
- 5) aktywizacja osób upośledzonych i chorych psychicznie.

Kierunki działania:

- 1) utrzymanie osób niepełnosprawnych i starszych w miejscu ich zamieszkania w szczególności poprzez:
 - a) propagowanie aktywnego i zdrowego stylu życia;
 - b) ułatwienie kontaktu z placówkami rehabilitacyjnymi;
 - c) uwrażliwienie społeczności lokalnej na potrzeby osób starszych i niepełnosprawnych,
 - d) rozwijanie usług opiekuńczych w szczególności poprzez podnoszenie kwalifikacji kadry, co ma bezpośredni wpływ na jakość świadczonych usług;
 - e) rozwój oferty kulturalnej adresowanej do osób w podeszłym wieku w celu ich aktywizacji;
 - f) podjęcie działań zmierzających do powołania grup samopomocowych:
 - dla osób starszych;
 - dla osób niepełnosprawnych;
- 2) rozwój pracy socjalnej i działań na rzecz integracji osób niepełnosprawnych ze środowiskiem lokalnym:
 - a) budowa projektów socjalnych promujących integrację społeczną,
 - b) rozwój oferty kulturalnej aktywizującej osoby niepełnosprawne;
- 3) wsparcie materialne dla osób samotnych, w podeszłym wieku i osób niepełnosprawnych;
- 4) podejmowanie działań zmierzających do systematycznego łamania barier dla osób niepełnosprawnych ruchowo;
- 5) współdziałanie z PFRON i organizacjami pozarządowymi dla skuteczniejszego rozwiązywania problemów osób niepełnosprawnych:

- a) systematyczne pozyskiwanie środków na łamanie barier architektonicznych;
- b) systematyczna działalność informacyjna dot. problemu niepełnosprawności w tym za pośrednictwem strony internetowej Urzędu Gminy;
- 6) współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie i Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie aktywizacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych;
- 7) rozwój działań informacyjnych i promocyjnych związanych z pozycją osób w podeszłym wieku i niepełnosprawnych;
- 8) wsparcie osób zaburzonych i chorych psychicznie w samodzielnym funkcjonowaniu na terenie gminy w szczególności poprzez opiekę medyczną, poradnictwo socjalne i pomoc materialną;
- 9) podejmowanie działań zmierzających do utworzenia na terenie gminy Dziennego Domu Pobytu dla osób starszych, niepełnosprawnych — dorosłych;
- 10) podejmowanie działań w celu pomocy w finansowaniu zakupu leków, opału itp.

W ramach realizacji poszczególnych celów, w zależności od możliwości finansowych na dany rok, możliwa jest budowa projektów i programów socjalnych.

Problem: Choroba alkoholowa jest jednym z problemów społecznych na terenie gminy, staje się przyczyną szeregu negatywnych zjawisk, skutecznie ograniczając wydolność rodzin dotkniętych tym problemem.

Cele strategiczny 4

Budowa zintegrowanego systemu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych na terenie gminy.

Cele szczegółowe:

- 1) zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych;
- 2) zmniejszanie rozmiarów problemów, które aktualnie występują;
- 3) zwiększenie zasobów niezbędnych do radzenia sobie z już istniejącymi problemami;
- 4) zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych;
- 5) analiza zasadności udzielania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Kierunki działania:

- 6) ograniczanie i zmiana struktury spożycia napojów alkoholowych;
- 7) zmiana zachowań i postaw mieszkańców w sytuacjach związanych z alkoholem;
- 8) wdrożenie stosownych form profilaktyki kierowanej w szczególności do dzieci i młodzieży;

- 9) budowanie skutecznych form kontroli prawnej i społecznej nad szkodliwymi formami postępowania osób nadużywających alkoholu zwiększenie skuteczności i dostępności terapii w zakresie nowoczesnych strategii i metod rozwiązywania problemów alkoholowych;
- 10) przeciwdziałanie przemocy domowej;
- 11) organizacja spotkań informacyjnych dla rodzin dotkniętych problemem uzależnień.

Cele i kierunki działań są realizowane zgodnie z przyjmowanym corocznie przez Radę Gminy Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zawierającym szczegółowe działania w w/w zakresie.

Problem: Właściwa ocena możliwości lokalnego systemu pomocy społecznej i jego rozwój zgodnie i ze zmieniającymi się potrzebami społecznymi

Cel strategiczny 5 Systematyczny monitoring problemów społecznych.

Cele szczegółowe:

- 1) ocena stanu potrzeb społecznych.
- 2) ocena możliwości skutecznego reagowania na pojawiające się kwestie społeczne.

Kierunki działania:

- 3) systematyczny monitoring problemów społecznych realizowany przez pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej.
- 4) systematyczna analiza zasobów finansowych przeznaczonych na realizację zadań własnych i zleconych.
- 5) coroczne informowanie radnych i decydentów o istniejących potrzebach i kwestiach społecznych.
- 6) analiza świadczonej pomocy ze względu na efektywność i właściwość adresatów.
- 7) dostosowanie liczby pracowników socjalnych do poziomu zgodnego z ustawą.
- 8) ciągle podnoszenie kwalifikacji przez kadrę pomocy społecznej w celu lepszego rozpoznawania i reagowania na pojawiające się kwestie społeczne.
- 9) systematyczny monitoring istniejących i rozpoczynających się programów celowych i funduszy służący ewentualnemu pozyskiwaniu środków zewnętrznych na rozwiązywanie lokalnych potrzeb społecznych.
- 10) doskonalenie systemu informacyjnego o możliwościach udzielania pomocy społecznej i wsparcia mieszkańcom gminy np. poprzez internet.

W ramach realizacji poszczególnych celów, w zależności od możliwości finansowych na dany rok, możliwa jest budowa projektów i programów socjalnych.

Problem: Brak koordynacji działań pomiędzy organizacjami pozarządowymi na terenie gminy.

**Cel strategiczny 6
Zwiększenie koordynacji działań organizacji pozarządowych.**

Cele szczegółowe:

- 1) ocena działań organizacji pozarządowych na terenie gminy.
- 2) zwiększenie możliwości współpracy pomiędzy poszczególnymi organizacjami pozarządowymi.

Kierunki działania:

- 3) kontynuacja systematycznej współpracy samorządu lokalnego z organizacjami pozarządowymi.
- 4) podjęcie działań w kierunku inwentaryzacji możliwości działania i potrzeb organizacji pozarządowych funkcjonujących na terenie gminy.
- 5) zwiększenie dostępu do informacji o działalności organizacji pozarządowych na terenie gminy.

Pomoc na rzecz rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi				Zadania	Osoby odpowiedzialne
Systematyczna praca socjalna z rodzinami z problemem opiekuńczo-wychowawczym polegająca na: 1) diagnozie deficytów w zakresie pełnienia ról rodzicielskich, wydolności opiekuńczo-wychowawczej, zaniedbań względem dzieci, ocenie sytuacji dziecka w rodzinie, środowisku szkolnym, rówieśniczym. 2) pomoc materialna dla rodzin	Kierownik GOPS	Budżet gminy, dotacja PUW	Dokonanie diagnozy 2 razy w roku		

<p>6) dożywianie dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych ubóstwem, wykluczeniem społecznym i marginalizacją. 8) organizowanie grup wsparcia dla rodziców, którzy nie radzą sobie z problemami wynikającymi z uzależnienia ich dzieci. 9) organizowanie warsztatów terapeutycznych promujących zdrowy styl życia. 10) podjęcie działań w kierunku kontynuowania edukacji prozdrowotnej. 11) organizowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży przez szkołę, organizowanie zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych poprzez zajęcia muzyczne, plastyczne, turnieje sportowe, festyny rodzinne, wycieczki.</p>					
System wsparcia na rzecz osób bezrobotnych					
				Zadania	Osoby odpowiedzialne
<p>1) stała współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie monitorowania i</p>	<p>Kierownik GOPS Wójt Gminy</p>	<p>PUP Mońki budżet Gminy</p>	<p>Praca ciągła</p>		

<p>rozwiązywania zjawiska bezrobocia na terenie gminy: 2) organizacja prac interwencyjnych i robót publicznych, 3) objęcie pracą socjalną osób długotrwale bezrobotnych, tak by zachęcać je do systematycznego poszukiwania zatrudnienia. W szczególności należy dążyć do udzielenia osobom bezrobotnym wszechstronnej pomocy w zakresie: poradnictwa, zapoznania z aktywnymi technikami poszukiwania pracy. 4) objęcie pomocą materialną rodzin dotkniętych problemem bezrobocia.</p>					
<p>Rozwijanie zintegrowanego systemu wsparcia na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych</p>				<p>Zadania</p>	<p>Osoby odpowiedzialne</p>
<p>Utrzymanie osób niepełnosprawnych i starszych w miejscu ich zamieszkania w szczególności poprzez: a) propagowanie aktywnego i zdrowego stylu życia, b) ułatwienie kontaktu z</p>	<p>Kierownik GOPS, Dyrektor GOK i Biblioteki, CARITAS PFRON</p>	<p>Budżet Gminy Dotacja PFRON</p>	<p>Zorganizowanie spotkań integracyjnych Udział niepełnosprawnych w Warsztatach Terapii Zajęciowej, Praca socjalna: usługi opiekuńcze, zasiłki i pomoc rzeczowa - praca</p>		

<p>placówkami rehabilitacyjnymi, c) uwrażliwienie społeczności lokalnej na potrzeby osób starszych i niepełnosprawnych, d) rozwijanie usług opiekuńczych w szczególności poprzez podnoszenie kwalifikacji kadry, co ma bezpośredni wpływ na jakość świadczonych usług, 2) Wsparcie materialne dla osób samotnych, w podeszłym wieku i osób niepełnosprawnych. 3) współdziałanie z PFRON i organizacjami pozarządowymi dla skutecznego rozwiązywania problemów osób niepełnosprawnych: a) systematyczne pozyskiwanie środków na łamanie barier architektonicznych, b) systematyczna działalność informacyjna dot. problemu niepełnosprawności w tym za pośrednictwem strony internetowej Urzędu Gminy. 3) wsparcie osób zaburzonych i chorych</p>			<p>ciągła</p> <p>Informacja Radzie Gminy o stopniu realizacji - praca ciągła</p>		
---	--	--	--	--	--

psychicznie w samodzielnym funkcjonowaniu na terenie gminy w szczególności poprzez opiekę medyczną, poradnictwo socjalne i pomoc materialną. 4) podejmowanie działań w celu pomocy w finansowaniu zakupu leków, opału itp.					
Budowa zintegrowanego systemu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych na terenie gminy					
				Zadania	Osoby odpowiedzialne
1) ograniczanie i zmiana struktury spożycia napojów alkoholowych. 2) zmiana zachowań i postaw mieszkańców w sytuacjach związanych z alkoholem. 3) wdrożenie stosownych form profilaktyki kierowanej w szczególności do dzieci i młodzieży. 4) budowanie skutecznych form kontroli prawnej i społecznej nad szkodliwymi formami postępowania osób nadużywających alkoholu.	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Uzależnień, Policja, Kierownik GOPS, Kuratorzy	Fundusz Alkoholowy	Spotkania Komisji, Wywiady i spotkania indywidualne		

<p>5) zwiększenie skuteczności i dostępności terapii w zakresie nowoczesnych strategii i metod rozwiązywania problemów alkoholowych. 6) przeciwdziałanie przemocy domowej. 7) organizacja spotkań informacyjnych dla rodzin dotkniętych problemem uzależnień.</p>					
Systematyczny monitoring problemów społecznych				Zadania	Osoby odpowiedzialne
<p>1) systematyczny monitoring problemów społecznych realizowany przez pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej. 2) systematyczna analiza zasobów finansowych przeznaczonych na realizację zadań własnych i zleconych. 3) informowanie radnych i decydentów o istniejących potrzebach i kwestiach społecznych. 4) analiza świadczonej pomocy ze względu</p>	Kierownik GOPS		<p>Przeprowadzenie bieżącej diagnozy</p> <p>Sprawozdanie roczne</p> <p>Udział w szkoleniach i kontynuacja studiów</p>		

<p>na efektywność i właściwość adresatów. 5) ciągłe podnoszenie kwalifikacji przez kadre pomocy społecznej w celu lepszego rozpoznawania i reagowania na pojawiające się kwestie społeczne. 6) systematyczny monitoring istniejących i rozpoczynających się programów celowych i funduszy służący ewentualnemu pozyskiwaniu środków zewnętrznych na rozwiązywanie lokalnych potrzeb społecznych. 7) doskonalenie systemu informacyjnego o możliwościach udzielania pomocy społecznej i wsparcia mieszkańcom gminy np. poprzez internet.</p>					
Zwiększenie koordynacji działań organizacji pozarządowych					
				Zadania	Osoby odpowiedzialne
<p>1) kontynuacja systematycznej współpracy samorządu lokalnego z organizacjami</p>	<p>Kierownik GOPS</p>		<p>Praca ciągła</p>		

<p>pozarządowymi. 2) podjęcie działań w kierunku inwentaryzacji możliwości działania i potrzeb organizacji pozarządowych funkcjonujących na terenie gminy. 3) zwiększenie dostępu do informacji o działalności organizacji pozarządowych na terenie gminy.</p>					
--	--	--	--	--	--

Rozdział 5. Realizacja Strategii

Nad prawidłowym przebiegiem realizacji Strategii nadzór prowadzić będzie Wójt Gminy.

W tym celu Wójt powołuje zespół w skład, którego wejdą:

- 1) Ewa Pawełko – koordynator - Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Przewodnicząca Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Uzależnień.
- 2) Marek Jarosz - Zastępca Wójta.
- 3) Krystyna Chmielewska - Skarbnik Gminy
- 4) Elżbieta Chołko pracownik socjalny GOPS.

Zadania:

- 1) współdziałanie w diagnozie i realizacji przy udziale osób i organizacji współpracujących i miejscowej społeczności;
- 2) sporządzanie sprawozdań z realizacji strategii;
- 3) aktualizowanie strategii

Osoby współpracujące:

- 4) Beata Komosa - Dyrektor Zespołu Szkół w Jaświłach
- 5) Janina Zajko — Dyrektor Szkoły w Dolistowie
- 6) Elżbieta Ostrowska - Pedagog Szkolny Szkół Podstawowych

7) Bożena Kupińska - Dyrektor Gminnego Ośrodka Kultury

8) Bożena Kupińska - Dyrektor Biblioteki Publicznej Gminy Jaświły

Zadania :

- 1) zgłaszanie Zespołowi bieżących problemów
- 2) pomoc w ich rozwiązywaniu
- 3) podejmowanie inicjatyw i form działania.

Realizacja strategii przebiegać będzie pod nadzorem Wójta Gminy i Koordynatora.

Zapisy strategii określono - bez szczegółowych terminów.

Zadania szczegółowe, dotyczące finansowania, czasu i terminu wykonania oraz osób współpracujących, określane będą na posiedzeniach w/w zespołu.

Za wykonanie aktualizacji odpowiedzialny jest Koordynator.

Ocena realizacji strategii należeć będzie do Rady Gminy.

Przewodniczący Rady

Robert Wojtkielewicz